

Indlevelse og refleksion

En undersøgelsesorienteret tilgang til litteraturundervisning

STINE REINHOLDT HANSEN, PH.D., ADJUNKT HOS
LÆREMIDDEL.DK, UNIVERSITY COLLEGE LILLEBÆLT

Læsning i skolen og læsning i fritiden ses ofte som to separate størrelser. Den ene form for læsning forbindes typisk med pligt og krav om en bestemt videnstilegnelse, den anden med lyst og et umiddelbart behov for at blive både underholdt og bekræftet. Med afsæt i viden om børns læsepræferencer samt en kognitiv og undersøgelsesorienteret tilgang til litteraturlæsning skitseres her nogle tanker i forhold til, hvordan man kan styrke engagementet i skolens litteraturlæsning med afsæt i tekstens umiddelbare appel.

Elever kan opleve litteraturlæsning i skolen som en fremmedartet og uvedkommende aktivitet, der ikke rigtig siger dem noget. Det kan også være noget af en udfordring at skulle bygge bro mellem litterære tekster og den omverden, børn og unge føler sig fortrolige med. Det omfatter bl.a. forskellige digitale og sociale medier, tv-serier, musik og bestemte former for litteratur, som mere eller mindre bekræfter universer, de kender.

Min pointe er i forlængelse af det, at man ved at benytte sig af en undersøgelsesorienteret tilgang til litteraturlæsning muligvis kan engagere elever i litteraturlæsning på ny. Der er ikke nødvendigvis tale om at inddrage tekster og

medier, som børn og unge lettere kan forholde sig til. Det kan man også gøre, men i denne sammenhæng er tilgangen til litteraturen det centrale. Tanken er, at man med en kognitiv funderet langsomlæsning kan inddrage eleverne på en måde, så deres umiddelbare oplevelse af teksten anerkendes og bringes i spil. Derved bliver det også muligt at koble nogle af de appelstrukturer, som kendetegner børns fritidslæsning sammen med appelstrukturer, man tilstræber at identificere i danskundervisning i skolen.

På baggrund af min ph.d.-afhandling *Når børn vælger litteratur – Læsevaneundersøgelse perspektiveret med kognitive analyser* (Hansen, 2014) vil jeg indledningsvis skitsere, hvad der kendetegner børns læsning i fritiden set i relation til læsning, der foregår i skolen. Derefter skitseres nogle grundlæggende principper for en kognitiv baseret, undersøgelsesorienteret litteraturlæsning. Tilgangen eksemplificeres med nogle analytiske nedslag i Jesper Wung-Sungs roman *Zam* (Wung-Sung, 2015).

Tanken er, at man med en kognitiv funderet langsomlæsning kan inddrage eleverne på en måde, så deres umiddelbare oplevelse af teksten anerkendes og bringes i spil.

Appelstrukturer i børns fritidslæsning

En central pointe i min afhandling om børns læsevaner er, at alle børn på tværs af alder, køn og etnicitet foretrækker at læse serier i fritiden. Serier er bl.a. kendetegnet ved gentagelse og genkendelse, og deres appel består for en stor del i tilfredsstillelsen ved at vende tilbage til velkendte universer og personer. Serielæsning er således forbundet med en vis fortrolighed. Derudover viste afhandlingens læsevaneundersøgelse overordnet, at humor, gys og fantasy var foretrukne kategorier eller genrer i børns fritidslæsning. En del litteratur inden for disse kategorier appellerer først og fremmest ved at tilbyde mulighed for umiddelbar identifikation og indlevelse.

Samtidig viste mine kognitive analyser, at flere af de populære bogserier også indeholdt aspekter, der lagde op til en dybere refleksion. Fx i forhold til visse former for humor og ironi, der kræver blik for brud på det forventede. Det kunne også være tekster, der indeholdt beskrivelser af følelsesmæssig kompleksitet, som krævede indlevelse på et højere niveau end blot identifikation med hovedpersonerne. I forlængelse af det opregnede jeg, med afsæt i forfatteren og semiotikeren Umberto Eco (Eco, 1990), to forskellige læserpositioner:

- 1. ordenslæseren, som forholder sig empatisk og lader sig gribe af plot og identifikationspunkter uden at forholde sig analytisk og kritisk distancerende
- 2. ordenslæseren, som indtager en refleksiv læserposition med et kritisk analytisk forhold til tekstens form og/eller indhold.

Det er en central pointe i afhandlingen, at disse læserpositioner ikke nødvendigvis er koblet til bestemte læsere, men at der netop er tale om forskellige læserpositioner, som det er muligt for én og samme læser at indtage. Ofte vil fritidslæsning dog primært være plottrevet, svarende til en læser på 1. niveau, og bøgerne appellere, fordi de kan imødekomme læserens umiddelbare behov for bekræftelse og genkendelse. Omvendt arbejder man i skoleregi netop med en opfattelse af, at litteraturlæsning i skolen kan og bør: "få eleverne til at søge indsigt i verdener, som de knap nok vidste eksisterede, men som det er vigtigt, de lærer at

kende" (Kaspersen, 2012, s. 36). Det afstedkommer typisk en tilgang til litteraturlæsningen, hvor man først og fremmest arbejder hen mod et reflekteret andenordensperspektiv, der rækker ud over den umiddelbare indlevelse og oplevelse.

Spørgsmålet er, om man ikke kan arbejde processuelt i forhold til litteraturlæsning i skolen, så man dels aktiverer begge læserpositioner, dels, i kraft af en undersøgelsesorienteret og kognitivt funderet tilgang, kan få universer, der umiddelbart forekommer fremmede eller uvæsentlige, gjort mere vedkommende og interessante at arbejde med.

En undersøgelsesorienteret tilgang til litteraturundervisning

I det følgende vil jeg skitsere nogle hovedprincipper i en undersøgelsesorienteret litteraturtilgang baseret på et kognitivt grundlag. Fordelen ved denne tilgang er, at den i højere grad inddrager eleverne, så det, der umiddelbart appellerer til dem, bringes i spil. Meningen er, at deres oplevelser og forståelser af teksten skal iværksættes fra starten, så de ikke har følelsen af, at de skal "regne den ud", og at læreren sidder inde med den endegyldige tolkning. I stedet skal deres nysgerrighed vækkes, og de skal opleve, at deres umiddelbare indtryk er væsentlige bidrag til en fælles litteratursamtale. Det handler om, som lærer, ikke at lade sig styre af en på forhånd vedtaget tolkning af en given tekst. I stedet skal elevernes egne oplevelser af teksten gøres til afsæt for en tolkning. Dette kan ske ved at gøre teksten til genstand for undersøgelse, så man får eleverne med helt tæt på i forhold til hvilke forestillinger de konkrete ord og sætningskonstruktioner afstedkommer.

Det handler om, som lærer, ikke at lade sig styre af en på forhånd vedtaget tolkning af en given tekst. I stedet skal elevernes egne oplevelser af teksten gøres til afsæt for en tolkning.

Det betyder ikke, at alle tolkninger er lige gode, men at læreren er klædt på til at tilrettelægge en

åben fortolkningsdiskussion, der gør det muligt at anlægge forskellige perspektiver på teksten og diskutere ud fra elevernes egne læsninger og ikke blot ud fra lærerens tolkning.

Fire overordnede principper

Neden for oplistes fire centrale principper, som gør sig gældende i en undersøgelsesorienteret tilgang til litteraturundervisning i skolen:

1. En undersøgelsesorienteret tilgang forsøger at tildele en førsteordenslæser betydning og vægt.
2. En undersøgelsesorienteret tilgang i et førsteordensperspektiv går ud på at undersøge den verden, man bevæger sig ind i.
3. Med en undersøgelsesorienteret tilgang lægger man sig ikke fast på én enkelt tolkning
4. En undersøgelsesorienteret tilgang tillader en selvstændig andenordenslæsning, der ikke bare overtager andres andenordenslæsning. Fx en lærers eller en lærebogs mesterfortolking.

En måde at nærme sig teksten på er, i forlængelse af disse principper, at arbejde med fælles menneskelige opfattelser af vaner og mønstre. I min afhandling arbejder jeg bl.a. med *begrebs-skemaer* som et samlet udtryk for måder, vi mennesker organiserer vores viden på i bevidstheden (Hansen, 2014, s. 142). Skemaerne omfatter således vaner og mønstre, vi deler med hinanden, og bestemte fælles forventninger, vi har til, hvordan vores omverden er indrettet. Det er forhold, der også præger vores måde at læse og tolke tekster på. Skemaerne varierer, fordi de er kulturelt, socialt og erfaringsmæssigt bestemte, men de er samtidig noget, vi deler med hinanden. Derfor kan disse forestillinger og forventninger også bruges som fælles afsæt for litteraturlæsning, og det har den fordel, at eleverne kan opleve at have de samme grundlæggende forudsætninger for at læse en tekst, som læreren har.

Begrundelse for valg af bogen *Zam*

Med brug af bl.a. begrebs-skemaer vil jeg i det følgende udfolde de fire ovenstående principper for en undersøgelsesorienteret litteraturlæsning i skolen. Det sker konkret med nogle analytiske nedslag i Jesper Wung-Sungs roman *Zam* (Wung-Sung, 2015). Der er flere grunde til, at valget netop faldt på denne bog. *Zam* har en

zombie som hovedperson, og for skoleelever kan der være en umiddelbar appel i at tage afsæt i et velkendt gyserelement, selvom den traditionelle opfattelse af en zombie udfordres og nyfortolkes i denne roman. Netop nyfortolkningen og evnen til at tviste og udvide et velkendt univers er med til at tilføre litterær kvalitet til værket, fordi den umiddelbare forventning udfordres og tvinger læseren til at reflektere nærmere over teksten. Forfatteren appellerer således både til en første- og en andenordenslæser, fordi han gør tekstens umiddelbare appel til et virkemiddel, samtidig med at han er god til at kommunikere mellem linjerne. Hvordan det kommer til udtryk, vil jeg illustrere nedenfor.

Samtidig benytter Wung Sung sig med sit særlige zombie-plot af et litterært greb, der giver teksten potentiale i forhold til at sætte fokus på aktuelle samtidsproblematikker. I bogen lader han en zombie have eksistentielle kvaler ved at befinde sig på grænsen mellem at være levende og død, og på den måde italesætter han indirekte problematikker omkring det at føle sig udenfor og splittet mellem to kulturer. Det giver mulighed for at arbejde med flere perspektiveringer i forlængelse af litteraturlæsningen, som har afsæt i en umiddelbar læseoplevelse. Derudover er *Zam* en af de nyere udgivelser, der er tilgængelig på flere CFU'er, og som derfor er blevet brugt i litteraturundervisningen af flere lærere. Den har således også allerede været genstand for flere didaktiske overvejelser. Før principperne søges udfoldet og til orientering for læsere, som ikke kender bogen, gives her et kort resumé:

Zam er historien om en zombiedreng, hvis højeste ønske er at leve som et menneske. Handlingen udspiller sig i et miljø, hvor mennesker og zombier lever side om side, men hvor zombier i stadigt stigende grad afskæres fra den øvrige omverden, eller udelukkes, fordi de er til fare for menneskene. Zombier er levende døde, der spiser levende mennesker, og Zams familie er ægte zombier. Deres eneste drivkraft er trangen til endnu et levende væsen, de kan sætte tænderne i. De er uden intellekt, uden sammenhængende sprog og uciviliserede på alle måder. *Zam* forsøger derimod at civilisere sig: Han børster tænder, reder sit hår, bruger deodorant, og han er holdt op med at spise menneskekød. Den instinktive trang til menneskekød fremprovokeres

dog en dag i skolen, hvor Zam er udsat for grov mobning og derfor ender med at bide struben over på en anden elev. Det fører til bortvisning fra skolen og en endnu sværere kamp for Zam i forhold til at leve og opføre sig som menneske. Bogen slutter med, at Zam er på flugt efter at være stukket af fra en lejr, hvor alle zombierne har været indespærret. Han er ikke lykkedes som menneske, men flere ting tyder på, at han muligvis er kommet overens med at være den zombie, han er.

At arbejde med afsæt i teksten og dens umiddelbare appel

Med afsæt i en undersøgelsesorienteret tilgang følger her nogle forslag til og refleksioner over, hvordan man bl.a. kan arbejde med bogen. Disse tanker er udviklet med inspiration fra Thomas Illum Hansen og kan med fordel læses i sammenhæng med hans artikel "Når tekster finder sted" i dette tidsskrift.

Meningen med de følgende øvelser er, at de skal skærpe elevernes opmærksomhed på teksten, og på hvordan den skaber grundlag for bestemte billeder og forestillinger. Det kan ske ved at tage afsæt i elevernes umiddelbare oplevelse af teksten og ved at få dem til at italesætte, hvilke billeder, ord og sætningskonstruktioner der ligger til grund for deres opfattelser. Inden læsning af hele teksten og som start på arbejdet med bogen scannes de første tre sider til og med sætningen: "Et øjeblik håber Zam, at det, der er sket, ikke er sket" (s. 9). Eleverne må ikke se selve bogen endnu. I stedet skal de læse teksten på disse første sider og fundere over, hvad den handler om. Hvad deres umiddelbare indtryk er. Begrundelsen for at starte på netop denne måde er, at det giver eleverne mulighed for at tage afsæt i en umiddelbar oplevelse af bogens univers, som kan skabe grundlag for det videre arbejde, uden at de fra begyndelsen har gjort sig tanker om, hvad det hele 'i virkeligheden' handler om.

Historien begynder med et velkendt og umiddelbart realistisk scenarie. På de tre første sider erfarer læseren, at hovedpersonen Zam befinder sig på en skole, og at han er blevet kaldt på kontoret, hvor han er omgivet af fire lærere, fordi han har gjort noget forkert. Man ved således endnu ikke, at der er tale om en zombie-historie. I stedet er hovedpersonen skildret sympatisk og fattet:

"... Zam tænker, at idrætslæreren måske er med, fordi han er i træningsdragt og kan tage 100 armbøjninger i ribberne. Han skal nok holde Zam, hvis han går amok. Zam har ikke tænkt sig at gå amok. Han har ikke så meget som overvejet at gå amok. Han tvivler på, han har det i sig. Men samtidig er det umuligt at forklare, at det, der skete med Oscar i frikvarteret, slet ikke er ham. Derfor nøjes Zam også med at sørge for ikke at gøre en eller anden bevægelse, der kan misforstås. Han går så pænt, som han overhovedet kan." (Wung-Sung, 2015, s. 8).

Umiddelbart virker det som en urimelig magtbalance. De voksne er overlegne, både i antal og hvad fysikken angår. Inspektørens kontor er i sig selv en velkendt autoritær manifestation af, hvem der bestemmer, og et sted man kan blive sendt hen, hvis man skulle have glemt det.

Under denne indledende øvelse kan man således arbejde med, hvilke begrebsskemaer eleverne kan få øje på i teksten. Dvs. hvilke forestillingsverdner, der åbner sig for dem. Vi befinder os på en skole, en elev er kaldt på kontoret, fordi vedkommende har gjort noget forkert. Hvad forbinder eleverne umiddelbart med dette scenarie? Er de voksnes vurdering af situationen mon retfærdig? Hvem føler man sympati for og hvorfor? Hvilke ord og sætninger leder dem til deres konklusioner? Husk, at eleverne på dette tidspunkt endnu ikke ved, at der er tale om en zombie-historie. Historiens bratte overgang og skift til netop det scenarie skal de i stedet arbejde med senere.

At arbejde med forsideillustrationen

Efter arbejdet med de tre første sider kan eleverne få udleveret en kopi af bogens forsideillustration i farver. Eller den kan vises på whiteboard. Når denne øvelse foreslås her, og inden de har læst mere end de tre første sider, er det for at undgå, at deres tolkning af forsiden bliver forfarvet af den videre handling.

I grupper eller sammen på klassen kan eleverne her tale om, hvad de umiddelbart kommer til at tænke på, når de ser på forsidens forskellige elementer. Hvis man ønsker at arbejde undersøgelsesorienteret, bør man undlade at forholde sig til hele bogomslaget, fordi man, ved læsning af

bagsidens gengivelse af historien, er i fare for at få ødelagt den umiddelbare oplevelse af forsiden og det videre arbejde med teksten.

Med en undersøgelsesorienteret tilgang er det således vigtigt ikke allerede fra starten at bede eleverne pejle efter en mesterfortolkning af værket. I stedet skal de på dette tidspunkt blot være i proces og have fokus på en her og nu oplevelse.

I relation til forsiden kan man starte med at lade eleverne reflektere over, hvilke tanker de umiddelbart får, når de ser på illustrationen. Hvad betyder farvesammensætningen, og måden titlens bogstaver er udformet på? Hvilken stemning medfører den samlede illustration og hvorfor? En måde at strukturere arbejdet på er ved at lade eleverne arbejde med hvilke begrebsskemaer og forestillingsverdner, de læser ind i illustrationen? Her kan de fx være opmærksomme på kontrasten mellem lys og mørk, drengen og egernet, biddet i kanten af bogen, samt hvad drengens mørke, triste og tillukkede udseende signalerer. For at tydeliggøre illustrationens udtryk, kan de evt. sætte ord på, hvordan en fuldstændig modsat forside ville se ud, og hvilke andre begrebsskemaer de ville forbinde hermed. Dette vil skærpe elevernes bevidsthed om, hvad forskellige farver og udtryk symboliserer, og hvorfor de gør det.

Med en undersøgelsesorienteret tilgang er det således vigtigt ikke allerede fra starten at bede eleverne pejle efter en mesterfortolkning af værket. I stedet skal de på dette tidspunkt blot være i proces og have fokus på en her og nu oplevelse. Det vil sandsynligvis styrke elevernes oplevelse af, at deres umiddelbare indlevelse og oplevelse af bogen er helt central for det videre arbejde og ikke en tolkning, som læreren allerede ligger inde med.

At arbejde med skift i handlingen

En anden måde at arbejde undersøgelsesorienteret på i litteraturundervisningen er ved at have fokus på stemningsskift i den tekst, man arbejder med. Dvs. steder i teksten, hvor der

pludselig sker noget uventet, og man fx ændrer sit syn på personerne, eller handlingen tager en overraskende drejning. Konkret kan man under læsningen bede eleverne om kort at notere sig, når der sker sådanne grundlæggende stemningsskift i handlingen. Hvor lader man sig bare rive med af fortællingen, og hvor stopper man op og undres?

Man kan både arbejde med disse skift undervejs og efter endt læsning. Meningen er under alle omstændigheder at få elevernes opmærksomhed skærpet i forhold til, hvordan teksten bearbejder læserens forestillingsevne. Herunder hvilke opfattelser og forestillinger bestemte ord og sætningskonstruktioner afstedkommer. Med fokus på stemningsskift arbejder man således med at udfordre den umiddelbare førsteordenslæsning af teksten, fordi stemningsskiftet gør, at man må stoppe op og påbegynde en reflekteret andenordenslæsning: Hvad skete der her? Hvorfor skete det? Hvad betyder det?

I *Zam* er det oplagt at arbejde med sådanne stemningsskift, fordi handlingen er bygget op om skismaet mellem at være civiliseret menneske og uciviliseret zombie. Som zombie, der for alt i verden gerne vil være menneske, er hovedpersonen Zam placeret midt imellem de to poler, og det medfører hos Wung Sung en til tider overraskende nyfortolkning af begge ellers meget adskilte begrebsskemaer. I historien byttes der således flere gange rundt på forholdene, så zombier netop opfører sig mere civiliseret end mennesker, og mennesker omvendt opfører sig både dyrisk og følelsesmæssigt afstumpet. Samtidig trækker forfatteren bevidst på vores stereotype forestillinger om både zombier og mennesker, og derfor opleves de pludselige skift ekstra virkningsfulde. I forlængelse af det kan eleverne under læsningen kort notere for sig selv, hvornår de oplever henholdsvis: indlevelse og afstand, empati og distance i teksten. Fokus på disse skift i teksten, og hvilke forestillinger de medfører, kan efterfølgende danne grundlag for en mere overordnet diskussion af emner som næstekærlighed, gensidig respekt og tolerance, eller fx hvem der har ret til at dømmes, hvad der er rigtigt og forkert.

Et konkret eksempel på, hvordan man kan arbejde med sådanne skift, kan gives i forlængelse

af de allerede foreslåede øvelser. Efter af have arbejdet med forsideillustrationen kan eleverne vende tilbage til teksten, de har læst, og læse resten af side 9 færdig. Her afsløres det, hvorfor Zam er i problemer, og at det skyldes et overgreb i form af et dødeligt bid:

"...Et øjeblik håber Zam, at det der er sket, ikke er sket. Så løfter Oscar hovedet, så man kan se det store hul i hans strube. Hans trøje er mørk af blod, og øjnene er uklare og farveløse. Oscar smiler svagt til dem og blottes tænderne. Han er død, men ikke-død. "Åh Gud!" Siger matematiklæreren. Jeg vænner mig aldrig til det." Zam er flov og stolt på samme tid. Han har bidt ham, men det er et helt perfekt bid. Præcist og dybt..." (Wung-Sung, 2015, s. 9).

I bogen svarer det til 12 linjer, som grundlæggende ændrer tekstens budskab om, hvad der er på færde. Forestillingen om en elev, der demonstrativt og måske uretfærdigt sættes på plads på skoleinspektørens kontor, afløses af en meget detaljeret beskrivelse af det bid, Zam har påført en anden elev.

Det afgørende i øvelsen er at få eleverne til at forstå, hvordan en tekst kan bearbejdes og modellere vores fantasi, så den fremkalder bestemte billeder.

Bestemte ord og udbrud giver helt bestemte forestillinger. Derfor kan man arbejde med, hvor i teksten stemningen ændrer sig, og hvilke ord og sætninger der er afgørende for dette skift. Man kan igen tale om begrebsskemaer, der krydser hinanden, og fx stille spørgsmål til, hvad eleverne forbinder med skabninger, der bider andre mennesker. Er de troværdige? Generelt og her i teksten. Hvorfor/hvorfor ikke? Som lærer kan man søge at sætte fokus på, hvilken effekt det har, at to så forskellige begrebsskemaer som skolen og zombieverdenen pludselig hører til i én og samme verden. Det afgørende i øvelsen er at få eleverne til at forstå, hvordan en tekst kan bearbejdes og modellere vores fantasi, så den fremkalder bestemte billeder. Hvordan forfatteren i virkeligheden manipulerer med vores

bevidsthed for at opnå en bestemt virkning.

Eleverne vil efter den ovenstående øvelse have aktiveret både en første- og en andenordenslæsning. Ved læsning af de første tre sider lader man sig føre med af teksten, fordi hovedpersonen beskrives, så læseren føler sig fortrolig med ham. Zam virker sympatisk, og scenariet med inspektørens kontor er et velkendt, men ubehageligt sted at være blevet sendt hen, hvis man har gjort noget forkert. Derfor har man umiddelbart medfølelse med fortælleren, og man oplever ham som troværdig og tillidsvækkende, fordi han virker ydmyg og angrende. Men da læseren konfronteres med Zams angreb på en anden elev, sker der et brud på forventningerne til teksten, og der opstår et naturligt behov for at stoppe op og tænke over, hvad der foregår.

Afsluttende refleksioner over første- og andenordensperspektiv

Artiklens udgangspunkt var skellet mellem skole- og fritidslæsning. Undervejs har jeg søgt at vise, hvordan en undersøgelsesorienteret tilgang til litteraturlæsning i skolen giver mulighed for at koble fritidslæsningens umiddelbare indlevelse med skolelæsningens mere reflekterede tilgang til litteraturlæsning

Førsteordenslæsning bliver typisk aktiveret ved empati, identifikation og indlevelse i personer i teksten. Den umiddelbare appel eller invitation til indlevelse kan ske ved at noget skildres meget direkte og som vist ovenfor fx afskyvækkende.

Andenordens reflekteret læsning aktiveres omvendt ved, at den umiddelbare førsteordenslæsning afbrydes af uventede hændelser eller ting i teksten, som man undres over. Fx ved skift i stemningen, eller hvis teksten rummer intertekstuelle referencer, som enten bliver opdaget af eleverne selv, eller som læreren gør eleverne opmærksom på.

Arbejdet med intertekstuelle referencer fordrer en reflekteret andenordenslæsning. Vil man holde fast i den undersøgelsesorienterede tilgang, bør man derfor vente med at gå i dybden med referencer til andre tekster, til den første gennemlæsning er gennemført, og man har et

erfaringsmæssigt grundlag for at arbejde videre med en andenordensrefleksion i forbindelse med en genlæsning.

Det væsentlige ved en undersøgelsesorienteret tilgang er, at man ikke lader en intertekstuel reference stå i vejen for elevens egen umiddelbare oplevelse af teksten ved den første gennemlæsning. Slutninger og sammenligninger med andre tekster skal gerne opstå på en måde, så eleverne oplever, at det har afsæt i en førsteordenslæsning, de selv har været med til at skabe.

Det er netop muligheden for at læse på flere niveauer, der gør den undersøgelsesorienterede tilgang interessant. Den understøtter både eleven i at læse teksten på egne præmisser, i kraft af et umiddelbart og fremadrettet indlevelsesperspektiv, og den kan, med hjælp fra en lærer, danne grundlag for et mere kritisk reflekterende og ofte tilbageskuende analytisk perspektiv. Tekstens umiddelbare appel til læseren handler i denne optik ikke om, at indholdet skal gengive eller bekræfte det sprog og de tematikker, skoleelever normalt forbinder sig med. Apellen handler her om teksters evne til at aktivere en umiddelbar indlevelse eller oplevelse, der med lærerens hjælp kan fungere som et selverkendt og dermed givtigt afsæt for en senere refleksion.

Referencer

Eco, U. (1983). *Om spejle og andre forunderlige fænomener*, Odense 1990.

Hansen, T. I. (2008). "Fænomenologisk læsning". I Fibiger, J. (red.), *Litteraturens tilgange*. Gylling: Academica.

Hansen, T.I. (2016) "Når tekster finder sted. Det kognitive scenariebegreb som basis for en undersøgelsesorienteret tekstdidaktik", *Viden om Literacy nr. 20*, Nationalt Videncenter for Læsning.

Hansen, S. R. (2014). *Når børn vælger litteratur – Læsevaneundersøgelse perspektiveret med kognitive analyser*, ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet, DPU.

Kaspersen, P. (2012). "Hvorfor læse litteratur?" *Videre i teksten*. København: Hans Reitzels Forlag.

Wung-Sung, J. (2015). *Zam*. København: Høst & Søn/ROSINANTE & CO.

Nyhed: Nu udkommer bestsellerforfatteren Pauline Gibbons på dansk

STYRK SPROGET, STYRK LÆRINGEN

– sproglig udvikling og stilladsering i flersprogede klasserum

Oversat fra *Scaffolding Language, Scaffolding Learning*
– *Teaching English Language Learners in the Mainstream Classroom*

Hvordan skal man som lærer arbejde for at styrke læringen for alle elever i et sammensat og multikulturelt klasserum? Hvordan kan man som lærer sikre, at undervisningen både er sprogligt og fagligt udviklende?

Disse spørgsmål giver Pauline Gibbons svar på i denne længe ventede oversættelse af Gibbons' klassiker, som nu udkommer i en ny udgave på dansk.

STYRK SPROGET, STYRK LÆRINGEN – sproglig udvikling og stilladsering i flersprogede klasserum

Pauline Gibbons · 2016

Vejl. pris: 289 kr.

Styrk sproget, styrk læringen er en håndbog til alle lærere og studerende på læreruddannelsen, der gerne vil rustes bedre til arbejdet med elever med dansk som andetsprog.

Fagredaktion:

Katja Vilien, Ruth Mulvad, Helene Türkmen og Mette Ginman

I serien LÆRERPROFILER I DANSK er der udgivet otte hæfter, som introducerer til danskfaget i læreruddannelsen.

Læs mere om de otte hæfter her:

<http://www.samfundslitteratur.dk/lærersprofiler>

Vejl. pris: 98 kr.

2016

Tegneserier og tekstlæsning

Rikke Platz Cortsen og Mette Jørgensen · 2015

Vejl. pris: 229 kr.

Narrativitet – mellem sprog, handling og selv

Bettina Perregaard · 2016

Vejl. pris: 225 kr.

Lærers kommunikation – en studiebog til praktikken

Peter Fregerslev, Merete Munkholm og Henrik Balle Nielsen · 2016

Vejl. pris: 198 kr.

Mellem tekster – kultur og identitet i klasserummet

Helle Rørbech · 2016

Vejl. pris: 248 kr.